ТЕЛЕГРАФ

Исторически преглед и редакционна политика

2018

№ 1 в проучването
„Какво четем“
на АЕЖ-България

ДАННИ ЗА ИЗДАНИЕТО

КРАТЪК ИСТОРИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД

Към своето основаване вестник „Телеграф“ (първо като вестник „Виж“, а от 2005 г. под името „Телеграф“) е част от пресгрупа „Монитор“. Групата е създадена от Петьо Блъсков и Радостина Константинова през 2000 г.

През юли 2007 г. Петьо Блъсков и останалите акционери продават дяловете в дружествата „Пресмаркет“, „Телеграф“ и „Монитор“ на „Нова българска медийна група“, чийто едноличен собственик тогава е Ирена Кръстева. Покупката е финансирана с кредит от КТБ.

През 2008 г. съсобственици в „Нова българска медийна група“ стават „Балканска медийна компания“ на Ирена Кръстева и свързаната с мажоритарния акционер в КТБ Цветан Василев „Вивес“, а впоследствие с друга контролирана от него компания – „ТЦ-Име“. В началото на 2009 г. „Балканска медийна компания“ на Ирена Кръстева става отново едноличен собственик на „Нова българска медийна група” след като купува от „ТЦ-Име“ 50% от акциите за 1.4 млн. лв.

Следващата промяна идва през 2015 г., когато като съсобственик в „Балканска медийна компания“ с 50% влиза Делян Пеевски. През 2016 г. той става едноличен собственик на дружеството, което през „Нова българска медийна група холдинг“ е собственик на изданията „Телеграф“ и „Монитор“, вестниците „Политика“, „Меридиан мач“ и други, които не са обект на настоящото изследване.

През 2017–2018 г. следват серия от вътрешни трансформации, които не променят крайния собственик. Дружеството „Телеграф“ ЕООД е прекръстено на „Телеграф Медиа“ и в него се вливат всички други дружества, през които се издават вестниците от пресгрупата, включително „Монитор“. „Телеграф Медиа“ ЕООД се притежава от „Интръст“ ЕАД, чийто едноличен собственик е Делян Пеевски.

СОБСТВЕНИЦИ

Делян Пеевски

Издателят на „Монитор“ и „Телеграф“ Делян Пеевски е депутат от ДПС – пост, който заема без прекъсване от 2009 г. до датата на настоящото изследване.

Освен на „Интръст“ ЕАД Пеевски е директен собственик и на „Инт“ ЕООД. Пред парламента Делян Пеевски е декларирал собственост и в регистрираното в Дубай „Intrust Ltd”. Компанията е собственик на „НСН Инвестмънт“, около която е съсредоточена друга група от фирми на Пеевски.

От вписания в Търговския регистър предмет на дейност на компаниите, собственост на Пеевски, не може да се направи категорично заключение за реалната им дейност. При справка в други регистри (Имотен регистър, регистър на КЗК, регистри на Министерството на финансите) се вижда, че фирмите, освен с издаване на вестници,

се занимават с търговия и отдаване под наем на недвижими имоти, консултантски услуги, участие в други дружества, услуги, търговия/дистрибуция на едро с филтри и опаковки за тютюневи изделия, производство на бира и др.

Неизвестен остава предметът на дейност на регистрираните в чужбина компании, в които Пеевски е декларирал участие пред Сметната палата, Народното събрание и Комисията за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество. В подадените от него декларации фирмите не са индивидуализирани и не е ясно дори в коя държава извършват дейност. Няма как да се проследи дали през тези дружества Пеевски контролира стопански субекти, които оперират в България, и дали по този начин се поставя в потенциален конфликт на интереси редакционната политика на вестниците, които той издава.

Евентуална свързаност може да се извлече от публикувани през годините журналистически разследвания, които посочват връзки на Пеевски с производство и търговия на цигари, инфраструктурно строителство, печатарски и разпространителски бизнес.

РЕДАКЦИЯ

Редакциите на вестниците „Телеграф“ и „Монитор“ се намират на ул. „Екзарх Йосиф“ № 119 в София. Сградата е бившата редакция на в. „Труд“ и е собственост на дружеството „Дивелопмънтс“, което се притежава от Пеевски чрез „Интръст“ ЕАД. В тази сграда са регистрирани и всички фирми, в които Пеевски има директно участие.

ПЕЧАТ

„Телеграф“ се печата в „София принт инвестмънт“, чийто краен собственик е офшорно дружество.

КРЕДИТИ КЪМ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ

До 2013 г. „Телеграф“ и „Монитор“ използват банкови сметки в КТБ и Инвестбанк, а впоследствие – в Първа инвестиционна банка. Към настоящия момент от публичните регистри не е видно изданията да имат задължения към банкови институции.

През 2016 г. дружеството на Пеевски „НСН Инвестмънт“ е имало ипотечен кредит към Първа инвестиционна банка, който е бил погасен през 2018 г.

ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ И ЕВРОПЕЙСКИ ФОНДОВЕ

Според Регистъра на обществените поръчки „Телеграф“ е изпълнител по две обществени поръчки – от 2012 г. с възложител Министерство на земеделието и храните и от 2015 г. с възложител ТД на НАП в Бургас. И двете поръчки са без посочена стойност.

Според данни на ИСУН „Телеграф“ ЕООД и „Монитор“ ЕООД са посочени като изпълнители по два проекта по Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“, по които бенефециент е НКЖИ – „Рехабилитация на железопътната линия Пловдив – Бургас, Фаза 2“ и „Модернизация на железопътния участък Септември – Пловдив: част от Транс – европейската железопътна мрежа – изграждане на четири броя пътни надлези“. От системата не става ясно нито на каква стойност са сключените договори, нито какъв е предметът им. Проектите са на обща стойност 830 млн. лв. Може да се предполага, че ангажиментите на двете издания са свързани с дейности по осигуряване на публичност на проектите.

ДОГОВОРИ С ПОЛИТИЧЕСКИ ПАРТИИ

„Телеграф“ има договори с ДПС за извънредните парламентарни избори през 2015 г., сключени през рекламна агенция „Аргент“.

Както и при вестник „Монитор“, най-съществен фактор за влияние върху редакционната политика на изданието е самият собственик на медията. Всъщност „Телеграф“ и „Монитор“ са единствените два вестника от наблюдаваните десет, при които централен персонаж на първите страници е самият издател (виж по-долу). И двете медии споделят обща политика на редакционна грижа за добрия имидж на собственика, чиято относителна информационна стойност е по-висока при „Телеграф“, отколкото при „Монитор“. Също като част от координирана стратегия в рамките на пресгрупата „Телеграф“ е постоянен и в поддържането на негативна кампания срещу избран кръг от политически, бизнес, медийни и граждански субекти и отделни магистрати. Най-интензивно е редакционното неодобрение срещу бившия кредитор на медийната група Цветан Василев и срещу конкурентния издател Иво Прокопиев. За сметка на това моментното отношение към властта от страна на притежавания от депутата от ДПС вестник е преобладаващо положително. На фона на слабото присъствие на теми, свързани с политиките на ЕС, във водещия дневен ред на вестника изданието е една от медиите, на чиито първи страници през 2018 г. се появява логото на Българското председателство на Съвета на ЕС.

РЕДАКЦИОННА ПОЛИТИКА
Анализ на заглавията от първите страници

Проучването на агенция „Маркет Линкс“, осъществено за целите на проекта, показва, че „Телеграф“ е всекидневникът с най-голяма читателска аудитория в страната. Началната страница на изданието представя еклектична комбинация от гъсто подредени текстови и визуални акценти и създава впечатление за непретенциозна претрупаност. Ако съдим по количествения показател цена – брой страници – брой информационни единици на първа страница, „Телеграф“ се оказва сред най-изгодните предложения на сергията на масовата всекидневна преса.

Първите страници на в. „ТЕЛЕГРАФ“: 1 май 2017 – 30 април 2018

общ брой информационни единици (заглавия): 2504
среден брой заглавия на първа страница: 7

ТЕМИ И ГЕРОИ

Изборът на колоритни заглавия, често залагащи на езикови игри, разговорна ексцесивност и въздействаща образност, са друга важна част от комерсиалната стратегия на медията. В същото време таблоидната стилистика покрива широк спектър от теми, които не са единствено булевардни. Естрадната изпълнителка Лили Иванова фигурира редом до премиера Борисов; разобличаващи анонси за сексафери се преплитат с потребителски новини за парното.

„ТЕЛЕГРАФ“: ВСИЧКИ ЗАГЛАВИЯ: НАЙ-ЧЕСТО ПОВТАРЯЩИ СЕ ДУМИ

В този контекст на резки сюжетни преходи заглавията от първите страници на „Телеграф“ гравитират около три основни тематични ядра. С най-голяма тежест са посланията, адресиращи определени обществени тенденции и политически решения (39% от общия масив). Фокусът по-често е върху микрополитики и практики, засягащи всекидневието, отколкото върху високите етажи на властта. Вторият централен тематичен кръг обхваща същинското таблоидно съдържание и т.нар. светски новини (34%), като обект на интерес са предимно детайли, свързани с личния живот, тялото и изявите на популярни фигури (музиканти, актьори,

спортисти, модели и др.). На трето място медията отделя внимание на криминални новини (17%).

Макар и в променени пропорции, въпросните три сюжетни линии доминират и в полето с най-голяма видимост на страницата – водещите заглавия. В този сегмент приоритетът е преди всичко върху новини с по-широка обществена значимост (62%), следвани от „черната“ хроника – информация за престъпления, инциденти и криминално проявени лица (27%).

„ТЕЛЕГРАФ”: ВСИЧКИ ЗАГЛАВИЯ: ТЕМИ

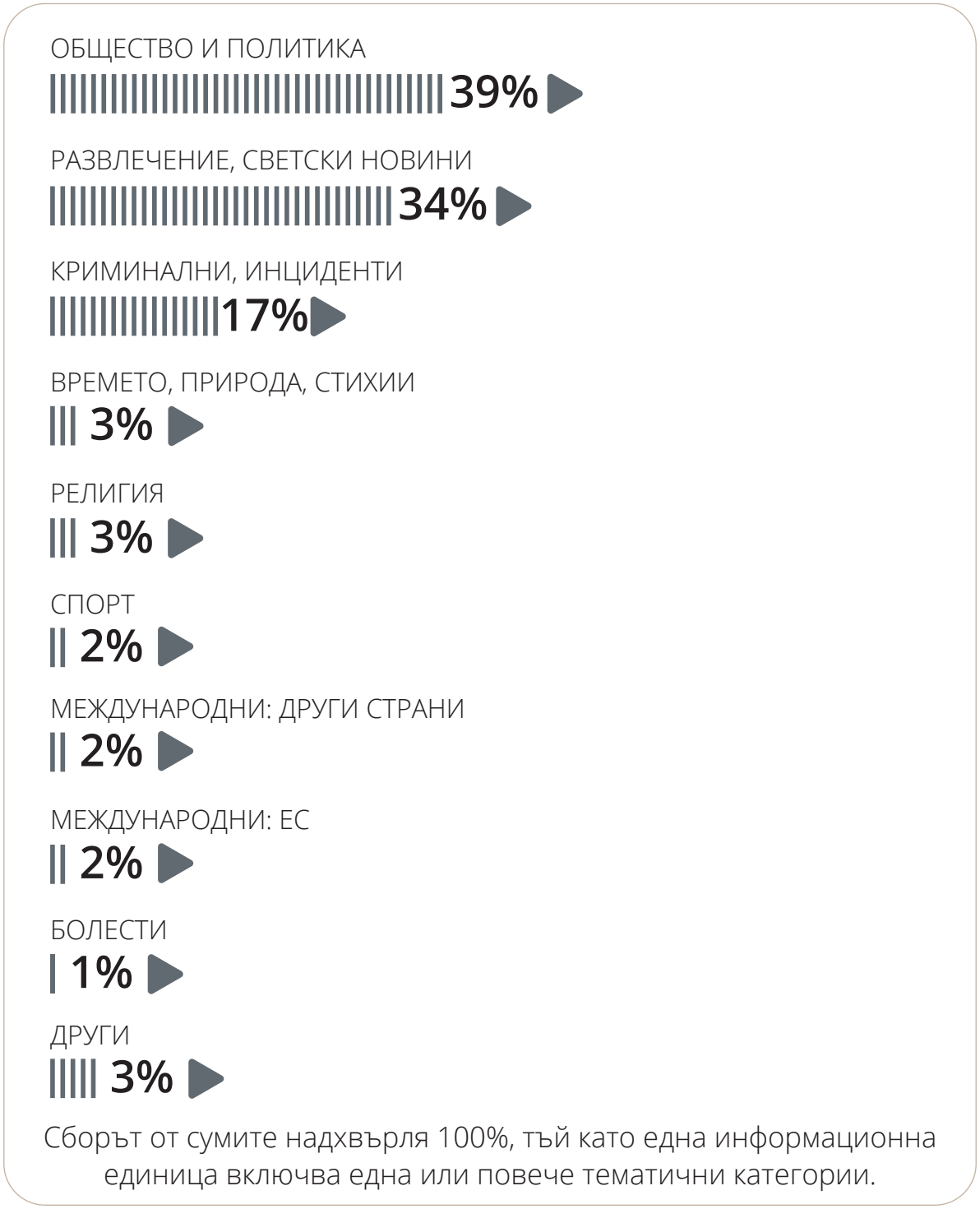

Сборът от сумите надхвърля 100%, тъй като една информационна единица включва една или повече тематични категории.

„ТЕЛЕГРАФ": ВОДЕЩИ ЗАГЛАВИЯ: ТЕМИ

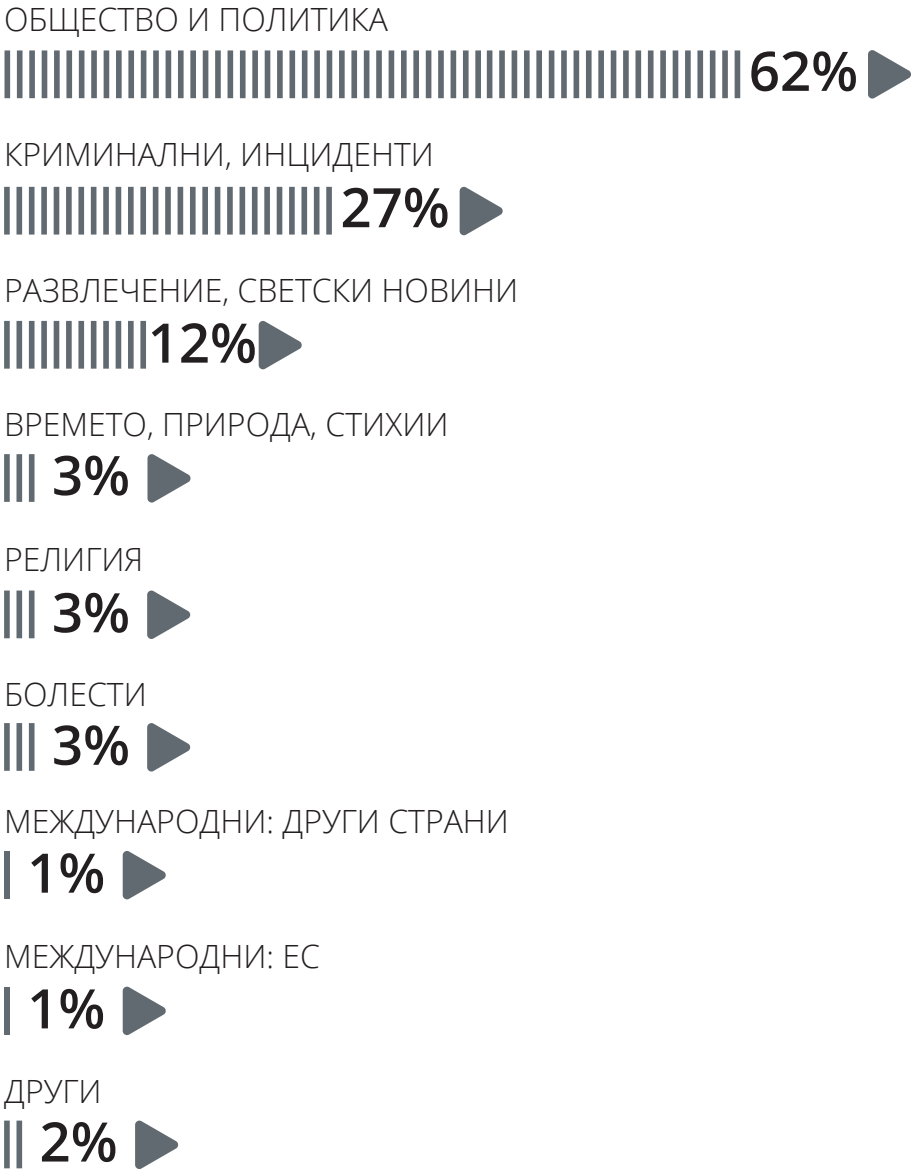

Сборът от сумите надхвърля 100%, тъй като една информационна единица включва една или повече тематични категории.

В съответствие с тематичната еклектика, представените персонажи съставят разнообразно множество. Повечето от тях се появяват епизодично и медийната им слава е променлива. На този фон се откроява една специфична конфигурация от герои и антигерои със запазено място на първите страници на „Телеграф" – собственикът на вестника Делян Пеевски, министър-председателят Бойко Борисов, подсъдимият бивш банкер Цветан Василев, медийният издател Иво Прокопиев и набор от персони, които всекидневникът сумарно нарича „олигархията". Въпросният кръг от субекти рядко дефилира във водещите заглавия, но редовно заема други позиции с висока видимост – най-често непосредствено под титула на вестника.

ИЗРАЗЕНО ОТНОШЕНИЕ

Вестник „Телеграф“ често вкарва оценъчен тон в акцентите на първите си страници. Всъщност дори и в случаите на относителна неутралност, когато няма ясно изразено отношение към даден обект, изданието редовно проявява афинитета си към въздействащи и любопитно звучащи заглавия. Въздържането от оценка не означава непременно умереност на изказа.

„ТЕЛЕГРАФ”: ИЗРАЗЕНО ОТНОШЕНИЕ

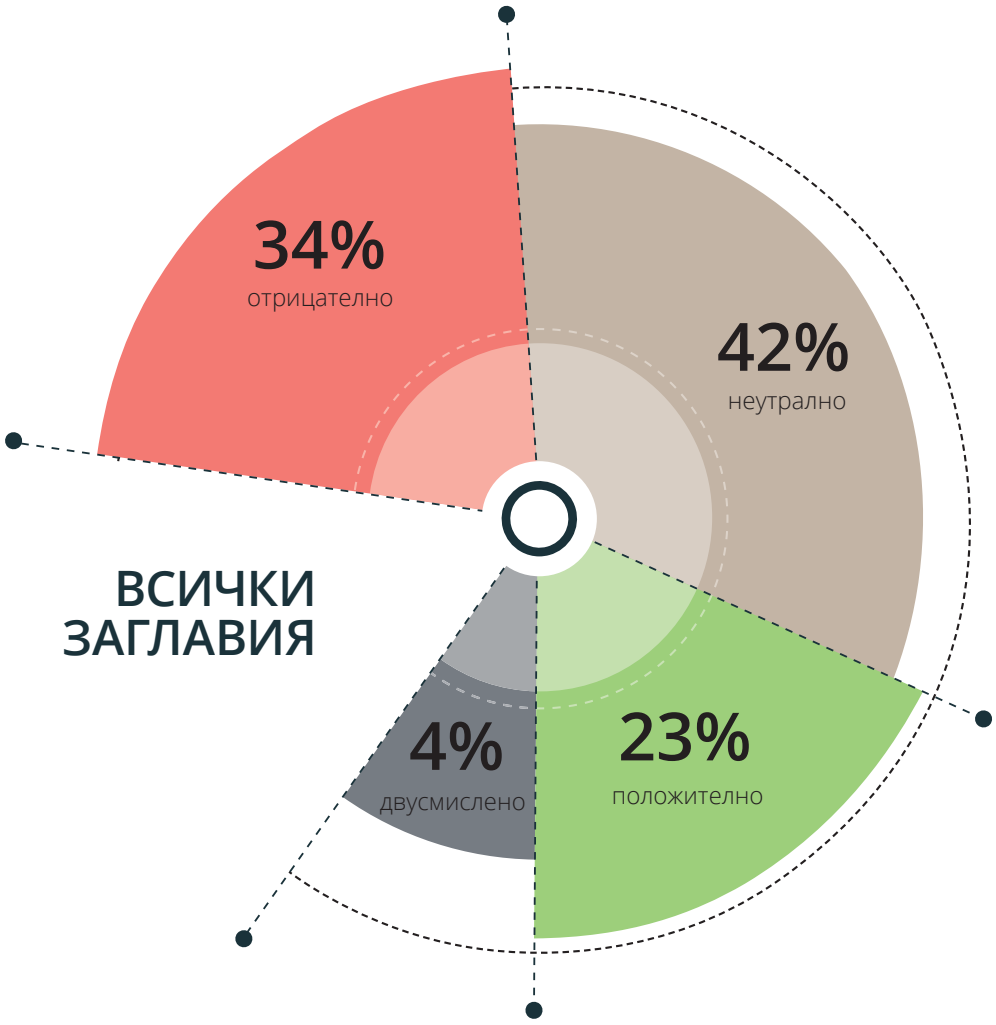

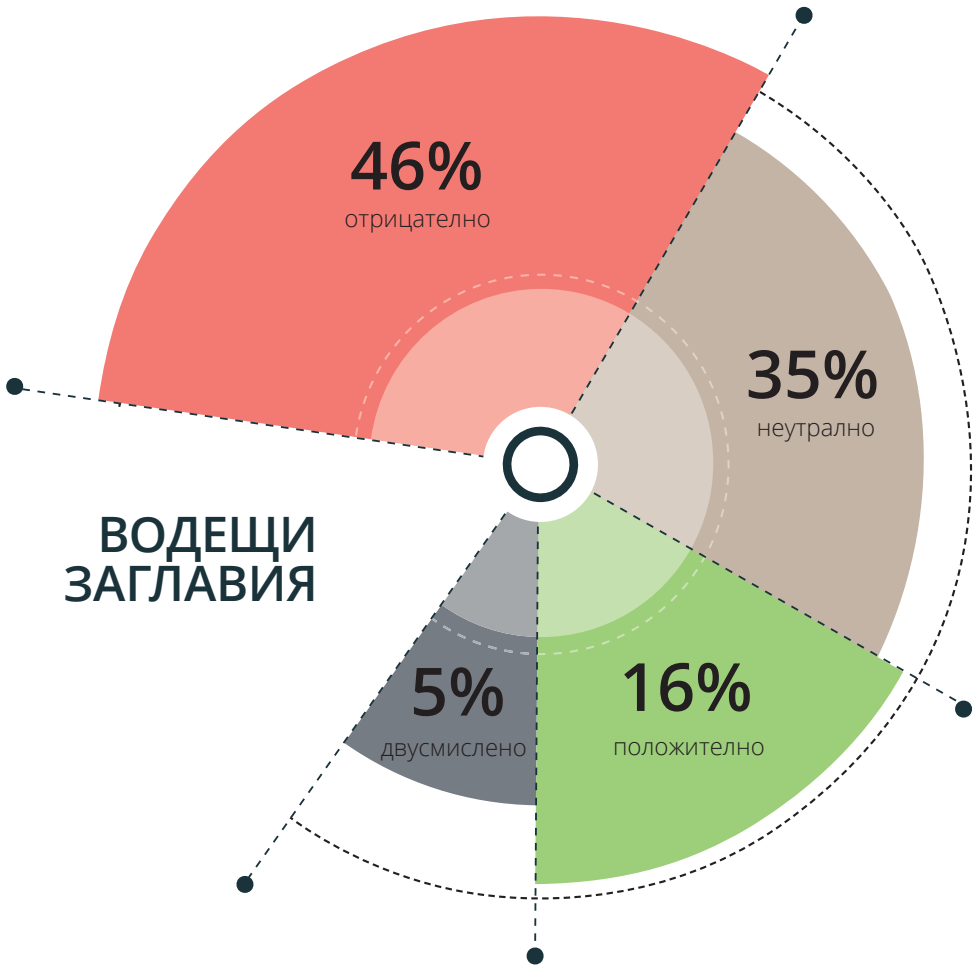

Сборът от сумите надхвърля 100%, тъй като една информационна единица включва отношение към един или повече обекта.

Като цяло отрицателните внушения се срещат по-често, отколкото образите в положителна светлина. Тенденцията е ясно видима в зоната на водещите заглавия, където укорителният тон отчетливо доминира (46%). В тази част от съдържанието обаче негативизмът е разпръснат в разнообразни микротеми, което води до минимални количествени натрупвания спрямо конкретни фигури и сфери. Налице е категорично отрицателно отношение към Цветан Василев и Иво Прокопиев, на което противостои преобладаващо одобрително отразяване на действия на властта като цяло и частично на органите на реда. Явления и процедури в рамките на образователната система провокират неоднозначно отношение с лек превес на критичните нюанси.

„ТЕЛЕГРАФ": ВОДЕЩИ ЗАГЛАВИЯ: ОБЕКТИ: ОТНОШЕНИЕ

Вече в разширената територия на цялата първа страница, а не само във водещите заглавия, черно-бялата оценъчност спрямо конкретни персонажи се развихря ударно. Централни антигерои в редакционната политика на вестника са споменатите Василев и Прокопиев, придружавани от Лозан Панов, Христо Иванов, Иван Костов. С епизодични изяви в групата на „лошите" са също така Огнян Донев, Гриша Ганчев, Илиян Василев, Огнян Стефанов, Сашо Дончев, Стояна Георгиева, Татяна Дончева, Емилиян Гебрев. Всички тези представители на бизнес, медийни и политически среди нерядко са поставяни в общ сюжет със сложна плетеница от топли връзки помежду им, което води до преливане на негативни внушения от един субект към друг. Обединяващ похлупак на плеядата от критикувани персони обикновено са определения като „мафия", „олигархия", „шайка на задкулисието". Сборният образ на медийните им активности пък носи етиката „Фабрика за фалшиви новини". В нея влизат изданията на „Икономедиа", „Медиапул", „Биволъ", „Клуб Z", „Сега" и др. Граждански и политически формации допълват кръга на нехаресваните – най-често това са партия „Да, България" („Дай, България" според редакционния канон) и природозащитници („Зеления октопод").

Персоналните описания на участниците в клуба на провинилите се залага на напоителна дискредитираща реторика. Цветан Василев – главният злосторник в метаразказа на „Телеграф“ – е „крадецът Василев“ „банкерът беглец“, „българският Мадоф“, който е „източил милиони“ и цели да „срути държавата“. Иво Прокопиев, освен че дирижира „Фабриката за фалшиви новини“, е част от олигархичния кръг, с тъмно минало и настояще – „прикрива престъпници“, „искал да прилапа НДК като „Каолин“, „лъже от името на Еврокомисята“, „лъже за имането си“, „брани си заграбеното имане“, „рекетира КОНПИ чрез медиите си“. Председателят на Върховния касационен съд (ВКС) Лозан Панов пък е емблема на упадъчна професионална етика – „притиска съдии“, „забърква интриги“ срещу главния прокурор, взима „спорни решения“, съчинява атентат, обслужва политици, „укрива си имането“, „готви каишка за медиите и Темида“. Изправени пред препятствия обаче, влиятелните злодеи губят от силата си – Прокопиев „изтеряса“, а Панов „превъртя“. Част от таблоидния арсенал на медията е и присмехулното прицелване на основата на физически белези – „коалиция „Белградски „Мустак“ и „Мадоф пуска мустакати лъжи“ за Цветан Василев или пък „розовобузия аферист“ за Прокопиев. Редовното публикуване на снимки на двамата (най-често изобразяваните лица през наблюдавания период), както и на техните „ортаци“, оформя своеобразна стена на срама, в която негативните внушения ясно се асоциират с конкретни физиономии. Инструментариумът за изразяване на антипатия понякога включва и кадри с изкривени лицеви черти, както и подигравателни колажи.

На противоположния полюс е образът на Делян Пеевски. Собственикът на медията е и неин най-важен протагонист. Името му акумулира изцяло положително отношение. Основните стратегии за засвидетелстване на симпатия са две. От една страна, Пеевски е представян като жертва – „на мушката“ на „безпочвени обвинения“ и „долнопробни внушения“, „забъркан във фалшиви новини“, нарочен от олигархията за „универсално зло“. Подчертавайки невинността на собственика си, вестникът влиза в умилителен защитен режим – „нашият издател не дължи нито лев, нито долар, нито копейка“. В същото време срещаме и лика на активния депутат Пеевски, чиито законодателни инициативи се борят срещу неприятелите на държавата и на редакцията – „поправката „Пеевски“ започна да сваля маски“, „Пеевски разтресе олигархията“, „олигархията в шок от законопроекта „Пеевски“.

Противопоставянето „Пеевски – олигархията/мафията“ е сюжетната нишка с най-голяма плътност, драматизъм и острота. Цветан Василев и Делян Пеевски се оказват фигурите с най-висока информационна тежест, изпреварвайки премиера Борисов – обичайният главен герой от първите страници на всекидневната преса. Макар и на трето място, министър-председателят получава завиден медиен дан и на страниците на „Телеграф“. Той е най-често говорещият субект и автор на оптимистични послания за управлението на страната. Цялостният му образ е преобладаващо положителен. През наблюдавания период регистрираме едва един случай на изразено неодобрение спрямо Борисов. Обявеният повод е връзка

на премиера с вражеския лагер – „Маските паднаха: Борисов на крака на форум на подсъдимия Прокопиев“, „премиерът легитимира олигархията“. Рязката смяна на курса на отразяване съвпада и с едно друго решение на министър-председателя – „По нареждане на Бойко Борисов: Арестуват лъвчетата, пращат ги в Холандия“ – развръзка, която не съответства на предпочитанието на медията въпросните животни да останат в България. Но в крайна сметка негативизмът спрямо премиера се оказва кратковременен.

Лицата на изпълнителната власт като цяло са представени в положителна светлина, например в реактивна позиция при разрешаване на проблеми – „Бакшиши стягат помпите за чиновници от Брюксел“ с допълнението, че министър „Московски иска по-строги санкции за манипулиране на таксиметровите апарати“. Паралелно с това медията разкрива свят на опасности, който остава извън човешки контрол, а носителите на отговорност са неодушевени – „дървета убийци“, „воден ад“, „жега и градушка ни морят“. Времето и природните стихии са типичен източник на заплаха. В много редки случаи, когато е в синхрон с политиката на медията, природата се оказва подчинена на човека и на човешки злоупотреби („Короядът на Белев изгриза горите“). В други случаи възмущението препраща към неясен субект („Дерат ни с двойно по-скъпи храни от Англия и Германия“) или пък субектът е известен, но е адресиран заобиколно („Парното нахалства, иска ново поскъпване“).

Отразяването на лица, пострадали от престъпления и инциденти, обикновено е неутрално или със симпатии, най-вече в плана на драматизма. Понякога е налице фамилиарно отношение както към жертви („Кети погребана тайно“), така и към извършители на криминални деяния („Наш Велико краде лимузините на Мадрид“), но преди всичко към популярни лица от светските среди и шоу бизнеса („Лили“, „Веско“, „Софка“, „Гонзовица“). На изданието не е чужда практиката да публикува на първите си страници снимки на разголени женски тела в еротичен контекст. Опредметяването на женските персонажи намира и вербален израз („Златка сложи летни цици“, „Пълнят дупето на миска за награда“). В таблоидния свят на медията вулгаризми делят общо пространство с послания за изцеления пред чудотворни икони, а положителните нагласи към православието се смесват с новини за греховни попове. В крайна сметка доминиращият стил на изданието остава провокативният.

Общ профил: хибриден таблоид, съчетаващ информация от обществено значение с развлекателни и криминални акценти; богато жанрово разнообразие с елементи на битов реализъм, политически трилър, криминале, ужаси, чиклит и еротика; устойчива политика на дискредитиране на набор от избрани субекти (бившият банкер Цветан Василев, заедно с представители на институции, политически, бизнес, медийни и граждански формации); силно присъствие на фигурата на собственика Делян Пеевски в редакционното съдържание.

Отношение към управляващите: преобладаващо положително към министър-председателя и изпълнителната власт.

Отношение към ЕС: минимален интерес към политическите процеси в ЕС, позитивни послания в контекста на Българското председателство на Съвета на ЕС.

Отношение към бизнес субекти: отрицателно към общинското дружество „Топлофикация София"; представяне на търговски практики в негативна светлина; отрицателно към бизнеса на Иво Прокопиев, Сашо Дончев, Емилиян Гебрев.

Отношение към други медии и конкуренти: отрицателни внушения спрямо избрани издатели, медии и журналисти като част от водещата редакционна политика – Иво Прокопиев, Сашо Дончев, Огнян Донев, Стояна Георгиева, свързания с тях Съюз на издателите в България и съответните медии („Капитал", „Дневник", „Сега", „Клуб Z", „Медиапул"); отрицателно отношение също така към Огнян Стефанов, Атанас Чобанов (и сайта „Биволъ"), както и към международната организация „Репортери без граници".

Асоциацията на европейските журналисти-България (АЕЖ-България) е сдружение с нестопанска цел, регистрирано в обществена полза през 2010 г. Нашата цел е да се грижим за развитието на свободната и независима медийна среда и за качеството на журналистиката в България и да подкрепяме журналисти, които са възпрепятствани да вършат свободно работата си. Позициите, новините и анализите по актуални медийни теми и проблеми публикуваме на нашия сайт: www.aej-bulgaria.org
Наши членове често коментират въпроси от света на медиите и журналистиката в радио- и телевизионния ефир, както и пред водещи международни медии. Проучванията и позициите ни са цитирани от международни организации и институции като Държавния департамент на САЩ, Съвета на Европа, Ethical Journalism Network, и др.

Изданието е отпечатано с финансовата подкрепа на Фондация „Америка за България". Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на Асоциацията на европейските журналисти – България, и не отразяват непременно вижданията на Фондация „Америка за България" или нейните партньори.
Фондация „Америка за България" е независима, неправителствена, непартийна фондация, която работи в партньорство с български организации и институции за укрепване на частния сектор и демократичните институции в страната. За да научите повече за Фондация „Америка за България", посетете: www.us4bg.org

ОТГОВОРЕН РЕДАКТОР: д-р Илия Вълков; **РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП:** Весислава Антонова, Николета Даскалова, Росен Босев, Диян Божидаров, д-р Илия Вълков; **ДИЗАЙН:** B+RED